

PREHRAMBENE KARTICE KONCENTRACIJSKIH LOGORA JASENOVAC I STARA GRADIŠKA (1941./42. - 1945.)

Prikazane su prehrambene kartice koje su koristili zatočenici koncentracijskih logora Jasenovac (1941.-1945.) i Stara Gradiška (1942.-1945.). Naime, zatočenici su karticama, koje su izdavane mjesечно, podizali dnevne obroke (doručak, objed i večeru). Gubitak je kartice za sobom povlačio gubitak prava na hranu te su stoga, iako ne u pravom smislu riječi, one bile jedna vrsta platežnoga sredstva unutar logora. Prikazano je devet kartica za prehranu, sedam ih je korišteno u logoru Jasenovac, a dvije su prehrambene kartice izdane i korištene u logoru Stara Gradiška.

Ključne riječi: Drugi svjetski rat, Nezavisna Država Hrvatska, koncentracijski logori, Jasenovac, Stara Gradiška, internirani civili, prehrambene kartice

U stručnoj jugoslavenskoj, a i hrvatskoj numizmatičkoj/notafilijskoj literaturi, po najprije u katalozima, spominju se i neki logorski novci (bonovi) korišteni u internacijskim logorima Kraljevine Italije u Dalmaciji tijekom Drugoga svjetskog rata i neki logorski novci (bonovi) korišteni u zarobljeničkim i kažnjeničkim logorima u Hrvatskoj i drugdje u Jugoslaviji u neposrednom poraću.¹ S obzirom na finansijske mogućnosti, ali i raširenost notafilije, razumljivo je da su inozemni (prvenstveno europski) istraživači mnogo više istraživali problematiku logorskog novca. Postoji nekoliko vrlo važnih publikacija o logorskim novčanim bonovima i prehrambenim karticama koje su za vrijeme Drugoga svjetskog rata i porača korištene u logorima razne namjene (logori za ratne zarobljenike - PoW; logori za raseljene osobe - DP; logori za izbjeglice - R; logori za internirane civile - IC) diljem Europe, a u publikacijama su zabilježeni i neki novčani bonovi s područja bivše Jugoslavije.²

U tekstu je ukratko obrađena problematika koja je gotovo nepoznata u hrvatskoj znanstvenoj i stručnoj javnosti: opisane su prehrambene kartice koje su zapovjedništva koncentracijskih logora Jasenovac i Stara Gradiška izdavala zatočenicima za podizanje dnevnih obroka (doručka, objeda, večere). Ukupno je prikazano devet prehrambenih kartica korištenih od kraja 1942. do početka 1945.; od njih se sedam kartica koristilo

¹ Usp. Zmago JELINČIČ, *Katalog bankovcev jugoslovenskih dežel/Katalog novčanica jugoslavenskih zemalja/Paper money catalogue of Yugoslav countries, 2. del – Pomožne izdaje/2. dio - Pomoćna izdanja/Part 2 – Auxiliary issues*, Ljubljana, 1989.; Irislav DOLENEC, *Hrvatska numizmatika: kovan novac, papirni novac, radne marke, privatna izdanja kovanog novca - žetoni od početaka do danas*, Zagreb, 1993.; Borna BARAC, *Papirni novac bivše Jugoslavije i zemalja na području bivše Jugoslavije/Banknotes of the Yugoslavia and the States of the Former Yugoslavia 1767 - 2002.*, Zagreb, 2002.

² Usp. Gastone SÖLLNER, *Catalogo della Carta – Moneta d’Occupazione e di Liberazione dei Partigiani e dei Campi di Prigionia (Seconda Guerra Mondiale)*, Asti, 1974.; Lance K. CAMPBELL, *Prisoner of War and Concentration Camp Money of the 20th Century*, Port Clinton (Ohio), 1993.; Albert PICK i Carl SIEMSEN, *Das Lagergeld der Konzentrations- und D.P.-Lager 1933-1947/ Concentration camp and DP camp scrip 1933-1947*, Regenstauf, 1993.; Rudolf RICHTER, *Notgeld Österreich, Lagergeld: Kriegsgefangenen-, Konzentrations-, Flüchtlings- und Interniertenlager in Österreich und der ehemaligen Donaumonarchie im 1. und 2. Weltkrieg sowie 1957 und Nebengebiete*, Regenstauf, 1997. I tamo navedena literatura.

u sabirnom i radnom logoru Jasenovac, preostale su dvije kartice koristili zatočenici logora Stara Gradiška.

No, prvo će dati nekoliko osnovnih podataka o ustaškom represivnom sustavu i logorskom sustavu Nezavisne Države Hrvatske (NDH). Nakon osnivanja NDH-a, u kojoj je proklamirana politika rasne i nacionalne isključivosti, počeo se provoditi proces osnivanja logorskoga sustava NDH za smještanje „osoba nepoćudnih aktualnom poretku“. Logorski sustav počeo se formirati u drugoj polovici travnja 1941. i među prvima su utemeljeni logori Danica kod Koprivnice, Gospić, Jadovno, Slana, Metajna na otoku Pagu, Kruščica kod Travnika itd. Druga faza izgradnje logorskoga sustava počela je nakon što su talijanske vlasti potkraj kolovoza 1941. zatražile preuzimanje potpune vlasti u Zoni B pa su ustaške vlasti morale izmjestiti logore s područja Like i otoka Paga. Nešto prije toga počelo je i osnivanje logora u Jasenovcu. Naime, 19. kolovoza 1941. nedaleko od sela Krapje otvoren je prvi logor, a 10. rujna otvoren je logor nedaleko od sela Bročice. Oba logora raspuštena su već sredinom mjeseca studenoga 1941., a logor Jasenovac počeo se oblikovati od početka listopada na ledini nedaleko od mjesta. Početkom 1942. u logorski sustav NDH uključen je i bivši Kazneni zavod Stara Gradiška, koji je Zakonskom odredbom od 17. veljače 1942. reorganiziran u „sabirni i radni logor“. Upravo su ta dva logora, odnosno logor Stara Gradiška (1942.-1945.) te logor Jasenovac (1941.-1945.), znan i kao „Ciglana“, zapravo bili jedini ustaški logori koji su djelovali gotovo cijelo vrijeme Drugoga svjetskog rata, a svi su preostali logori raspušteni ranije, uglavnom tijekom 1942.³

Prikazano je devet prehrambenih kartica, a iako su sve kartice vrlo slične, te s obzirom na svoju namjenu i gotovo jednoobrazne, ipak se raspoznaju dva, odnosno tri osnovna tipa prehrambenih kartica koje su koristili zatočenici logora Jasenovac i Stara Gradiška. Osnovni razlikovni detalji vidljivi su prema vrsti tehničke izvedbe pojedine prehrambene kartice i njezinoj vanjštini te vrsti nastanka, odnosno prema tome da li je pojedina kartica izrađena u tiskari ili je jednostavno načinjena rukom. Svim prehrambenim karticama koje su obrađene u ovom radu zajedničko je da su bile izrađene prema istom načelu te da su na aversu sadržavale identične podatke: a. ime i prezime zatočenika; b. mjesec za koji je bilo predviđeno korištenje kartice; c. oznaka logorske radne grupe kojoj je pripadao zatočenik; d. izdavača kartice (Upraviteljstvo Sabirnog logora St. Gradiška ili Radni logor III – Jasenovac); e. u šest redaka bili su raspoređeni nadnevi (1.-15. te 16.-31.) za preuzimanje dnevних objeda (doručka, objeda, večere).

Prvi tip prehrambene kartice koristili su logoraši jasenovačkog logora. To je kartica smeđe ili svjetlosmeđe boje, a na njezinoj je poleđini ispisano:

„Čuvaj dobro kartu za hranu, jer nestankom iste gubiš pravo na hranu.
Neiskorišteni obrok propada i ne može se naknadno podići.⁴“

³ Opširnije: Mirko PERŠEN, *Ustaški logori*, Zagreb, 1990.; Ivo GOLDSTEIN (suautor Slavko Goldstein), *Holokaust u Zagrebu*, Zagreb, 2001.; Mario KEVO, Počeci jasenovačkog logora, *Scrinia Slavonica*, Godišnjak Podružnice za povijest Slavonije, Srijema i Baranje Hrvatskog instituta za povijest, sv. 3., Slavonski Brod, 2003., 471.-499.; Mario KEVO, Počeci jasenovačkog logora i pojmovna (terminološka) problematika „Sustava jasenovačkih logora“, *Dijalog povjesničara-istoričara*, sv. 9., Zagreb, 2005., 573.-589.; *Spomen-područje Jasenovac*, ured. Tea BENČIĆ-RIMAY, Jasenovac, 2006. I tamo navedena literatura.

⁴ Vidi kataloške jedinice br. 3., 4. i 8. te slikevine prikaze aversa i reversa prehrambenih kartica u prilogu rada.

Ti primjeri prehrambenih kartica bili su izrađeni u tiskari, a vrlo im je slična bila prehrambena kartica koju su krajem 1943. rabili zatočenici logora Stara Gradiška.⁵ No, za razliku od dvije već spomenute kartice, na ovom su primjerku retci s nadnevima za podizanje obroka bili provideni velikim masnim slovima kojima je pisalo *Obrtnička grupa*, a slikovni prikaz te kartice reproduciran je u popratnoj knjizi koja prati današnji stalni izložbeni postav Javne ustanove Spomen-područja Jasenovac.⁶ Zatočenički se rad i u jasenovačkom logoru, kao uostalom i u logoru Stara Gradiška, dijelio na više manjih grupa. Radne grupe označavane su rimskim brojevima, a prema sjećanjima preživjelih logoraša u Jasenovcu je postojalo desetak osnovnih radnih grupa koje su kasnije nadopunjene još nekim radnim grupama.⁷ Iako svaka prehrambena kartica nosi oznaku radne grupe, postoji mogućnost da su prehrambene kartice izradivane i prema logorskim grupama, ali osim te kartice izrađene upravo za Obrtničku grupu logora Stara Gradiška, za sada nije poznata neka prehrambena kartica bilo koje preostale zatočeničke radne grupe, bilo logora Jasenovac, bilo logora Stara Gradiška. Međutim, na temelju ovog primjera možemo prepostaviti da su takve kartice postojale. Navedenih šest redaka koji su sadržavali nadnevke i naziv obroka služili su za kontrolu preuzimanja hrane i svako preuzimanje hrane bilo je zabilježeno na kartici, a vrlo je vjerojatno služilo tome da jedan zatočenik ili zatočenica ne bi preuzeo više obroka hrane no što im je to dopuštala logorska uprava.

Drugi tip prehrambene kartice najčešće je bio izведен u nijansama zelene boje (svijetlozelene i tamnozelene kartice), ali bilo je i primjeraka izrađenih u prljavosivoj boji. U prilogu se nalaze četiri prehrambene kartice toga tipa: tri su korištene u logoru Jasenovac, a četvrta kartica bila je u uporabi među zatočenicima logora Stara Gradiška.⁸ Iako su bile vrlo slične prethodnom tipu kartice, ipak nisu bile istovjetne, jer su te kartice imale praznu poledinu. Upravo su prazna poledina i drukčija boja tehničke izvedbe kartica bili temeljni razlikovni detalji ovog, drugog, tipa prehrambene kartice.

Posljednji tip prehrambene kartice vrlo je jednostavan, a u radu je obrađen primjerak koji je zatočeniku jasenovačkog logora dodijeljen na uporabu za mjesec veljaču 1945.⁹ Ta kartica nije izrađena u tiskari, nego je načinjena rukom na komadu tanjega kartona ili papira i sadržavala je najosnovnije podatke (ime i prezime, broj radne grupe, mjesec uporabe i križaljku nadnevaka za preuzimanje objeda).

Možemo nagadati tko je autor prehrambenih kartica obrađenih u radu, jer njihovo postojanje, odnosno njihov spomen, za sada nisam uspio uočiti u sjećanjima logoraša, ali to naravno ne znači da ih možda netko od preživjelih nije već i spomenuo. Ipak, vrlo je velika vjerojatnost da su kartice tiskane u tiskari ustaškog logora Stara Gradiška, a prema narudžbi zapovjedništva oba logora. S obzirom na dostupan materijal koji je obrađen u ovom radu, mogu zaključiti da je distribucija među zatočenicima, odnosno

⁵ Vidi katalošku jedinicu br. 8. te slikovne prikaze aversa i reversa prehrambene kartice u prilogu.

⁶ Vidi katalošku jedinicu br. 8. te slikovne prikaze aversa i reversa prehrambene kartice u prilogu. Za slikovni prikaz usp. *Spomen-područje Jasenovac*, 2006., 96.-97.

⁷ Usp. M. KEVO, Počeci jasenovačkog logora, 487.

⁸ Vidi kataloške jedinice br. 1., 2., 5., 6. (logor Jasenovac) i katalošku jedinicu br. 9. (logor Stara Gradiška) te slikovne prikaze aversa i reversa prehrambenih kartica u prilogu.

⁹ Vidi katalošku jedinicu br. 7. i slikovni prikaz aversa kartice u prilogu.

uporaba prehrambenih kartica započela najkasnije od mjeseca prosinca 1942.¹⁰ Naravno, otvorenim ostaje pitanje jesu li se zatočeničke prehrambene kartice u ustaškim logorima rabile i u ranijem razdoblju?

Smjernice za utvrđivanje prvoga spomena, odnosno početka uporabe prehrambenih kartica među zatočenicima koncentracijskih logora, donekle bi mogla približiti još dva naoko nevažna podatka. Naime, svakako se zanimljivim čini podatak da su talijanske vlasti među zatočenicima koncentracijskih logora za internaciju civila Rab i Molat, koji su utemeljeni na istočnoj obali Jadrana, upravo 1942. u uporabu uvele logorske novčane bonove. Spomenuti bonovi ostali su u uporabi do raspушtanja logora, tj. do kapitulacije Kraljevine Italije početkom rujna 1943. Bili su to jednoobrazni, jednostavniji i jednostrani novčani bonovi koji su izdavani u pet različitih apoena (pola lire, jedna, dvije, pet i deset lira).¹¹ Iako ne bi bilo presmiono zaključiti da je u logorima Jasenovac i Stara Gradiška upotreba prehrambenih kartica, odnosno jednog oblika vrijednosnica koje su služile isključivo za podizanje hrane, uvedena upravo 1942., ipak nije poznat precizan nadnevnik početka njihove uporabe, odnosno mjesec izdavanja prvih prehrambenih kartica, stoga je ovaj zaključak ipak samo puko nagadanje.

Drugi podatak nije izravno vezan uz problematiku civilnih zatočenika, nego uz ratne zarobljenike i odredbe proizašle iz *Ženevske konvencije o postupanju s ratnim zarobljenicima* od 27. srpnja 1929. Iako je uz problematiku ratnih zarobljenika i njihovu prehranu vezano više članaka, ovdje valja izdvojiti 12. članak 2. poglavlja navedene konvencije u kojem se precizno navodi: „u logorima moraju biti otvorene kantine gdje će ratni zarobljenici kupovati živežne namirnice i predmete za uobičajene potrebe prema lokalnim cijenama”.¹² Naravno, sada se logičnim postavlja pitanje kakve veze imaju odredbe *Ženevske konvencije o postupanju s ratnim zarobljenicima* i prehrana interniranih civila? Za vrijeme Drugoga svjetskog rata na snazi je bila upravo spomenuta Ženevska konvencija iz 1929. i njezine su odredbe primjenjivane na ratne zarobljenike, a konvencija o postupanju s civilnim zatočenicima zaključena je i potpisana tek 1949. Dakle, iako se na materijalima Ženevske konvencije o postupanju s civilnim zatočenicima intenzivno radilo još od početka 30-ih godina 20. stoljeća, početak rata zaraćene države dočekale su bez ikakve međunarodne regulative vezane uz problematiku interniranih civila. Stoga je Međunarodni odbor Crvenog križa (CICR) za vrijeme rata pokrenuo veliku akciju koja je rezultirala proširenjem odredaba *Ženevske konvencije o postupanju s ratnim zarobljenicima* iz 1929. i na internirane civile, tj. većina zaraćenih država odlučila je primjenjivati odredbe postojeće konvencije i na civilne zatočenike sabirnih i radnih logora. Da su se spomenute odredbe Ženevske konvencije koristile i u logorima za internirane civile, potvrđuje već spomenuti podatak da su talijanske vlasti otvorile

¹⁰ Vidi katalošku jedinicu br. 3. te slikovni prikaz aversa prehrambene kartice.

¹¹ Z. JELINČIĆ, *Katalog bankovcev jugoslovenskih dežel/Katalog novčanica jugoslavenskih zemalja/Paper money catalogue of Yugoslav countries, 2. del – Pomožne izdaje/2. dio - Pomoćna izdanja/Part 2 – Auxiliary issues, 299.-304.; I. DOLENEC, *Hrvatska numizmatika: kovani novac, papirni novac, radne marke, privatna izdanja kovanog novca - žetoni od početaka do danas, 165.-167.; B. BARAC, Papirni novac bivše Jugoslavije i zemalja na području bivše Jugoslavije/Banknotes of the Yugoslavia and the States of the Former Yugoslavia 1767 - 2002., 52.-53.**

¹² *Les Conventions de Genève de 1929, Extrait du Manuel de la Croix-Rouge internationale, CICR, Genève, [bez god. izdanja], Ch. 2. – De la nourriture et de l'habillement des prisonniers de guerre; art. 12.*

kantine te odobrile uporabu logorskih novčanih bonova među interniranim civilima koncentracijskih logora Rab (*Campo Concentramento Per Internati Civili – Arbe*) i Molat (*Campo Concentramento Per Internati Civili – Meleda*).

Problematika obrađena u radu nije previše poznata, a neki poznati detalji ujedno približavaju i jedan oblik djelovanja ustaškog represivnoga sustava. Moram dodati da su slične prehrambene kartice i/ili bonovi korišteni i u nekim logorima koje su u neposrednom poraću u Hrvatskoj utemeljile jugoslavenske komunističke vlasti, a koji su djelovali do početka pedesetih godina 20. stoljeća.¹³

*

U prilogu se nalazi katalog prehrambenih kartica koje su obrađene u tekstu, a slike površini prikazi kataloških jedinica dvostrani su, odnosno sadrže avers i revers pojedine kartice. Kartice su vrlo jednostavne i uglavnom dvostrane. Na nekim je karticama na poleđini (reversu) naknadno upisan inventarni broj te pečat muzejske ustanove u kojoj su pohranjene. Takve kartice u katalogu imaju i slikovni prikaz reversa. No, za potpuno jednostrane kartice, odnosno za one na poleđini kojih nije bilo nikakvih, pa niti naknadnih intervencija, poput upisivanja inventarnoga broja, reproduciran je samo slikovni prikaz aversa takve kartice.¹⁴ Nапослјетку, želim istaknuti da su prehrambene kartice razvrstane kronološki te prema nazivu logora u kojem su ih koristili zatočenici. Dakle, u katalogu u prilogu prvo su reproducirani slikovni prikazi sedam prehrambenih kartica koje su koristili zatočenici logora Jasenovac, a potom dvije kartice koje su rabili zatočenici logora Stara Gradiška.

KATALOG

prehrambenih kartica korištenih u sabirnim i radnim logorima

Jasenovac (1941.-1945.) i Stara Gradiška (1942.-1945.)

1. Prehrambena kartica, zatočenik Mirko Magdić

Jasenovac, Nezavisna Država Hrvatska, bez godine izdanja, sive boje.

Avers: U sredini prehrambene kartice u tri retka: BROJ (oznaka logorske grupe) P/ MJESEC (korištenja kartice) XI/ IME I PREZIME (zatočenika) Magdić Mirko/ RADNI LOGOR III. – JASENOVAC; ponad i ispod teksta nalaze se u po tri retka oznake dana u mjesecu (1. do 15. i 16. do 31.) za DORUČAK/OBJED/ VEĆERA.

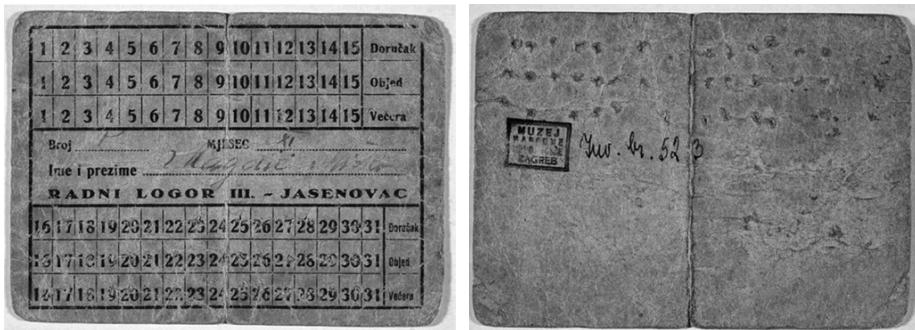
Revers: -

Dimenzije: 75 x 102 mm.

¹³ Usp. Vladimir GEIGER, Prilog poznavanju zatvorskog/logorskog novca (bonova) u Hrvatskoj u razdoblju "narodne demokracije", 1945. - 1951., *Numizmatske vijesti*, god. 51., br. 62., Hrvatsko numizmatičko društvo, Zagreb, 2009. I tamo navedena literatura.

¹⁴ Vidi kataloške jedinice br. 5., 6. i 7. te slikovne prikaze aversa u prilogu.

Dobro očuvana. Zagreb, HPM/MRNH D-523.

2. Prehrambena kartica, zatočenik Grgur Fajdetić

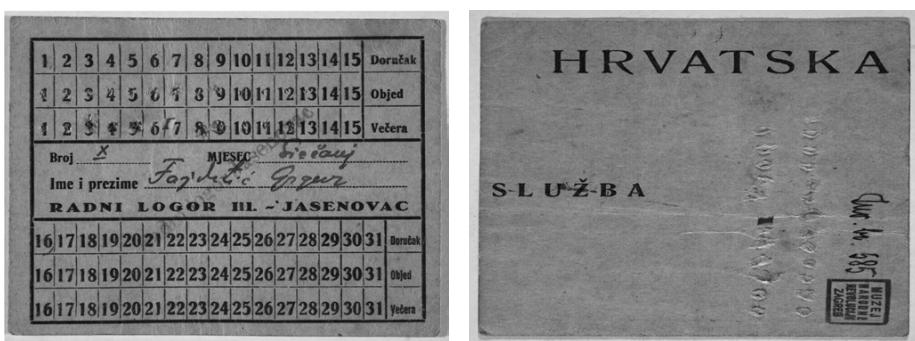
Jasenovac, Nezavisna Država Hrvatska, bez godine izdanja, svijetlozelene boje.

Avers: U sredini prehrambene kartice u tri retka: BROJ (oznaka logorske grupe) X / MJESEC (korištenja kartice) siječanj/ IME I PREZIME Fajdetić Grgur / RADNI LOGOR III. – JASENOVAC; ponad i ispod teksta nalaze se u po tri retka označke dana u mjesecu (1. do 15. i 16. do 31.) za DORUČAK/ OBJED/VEČERA.

Revers: (Nezavisna Država) HRVATSKA/ (Radna) SLUŽBA

Dimenzije: 77 x 103 mm.

Odlično očuvana. Zagreb, HPM/MRNH D-585.

3. Prehrambena kartica, zatočenik Ivan Pejnović

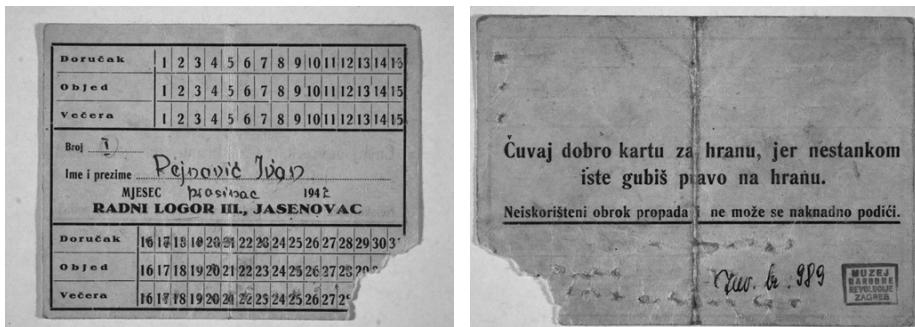
Jasenovac, Nezavisna Država Hrvatska, 1942., svijetlosmeđe boje.

Avers: U sredini prehrambene kartice u četiri retka: BROJ (oznaka logorske grupe) I. / IME I PREZIME (zatočenika) Pejnović Ivan/ MJESEC prosinac 1942./ RADNI LOGOR III., JASENOVAC; ponad i ispod teksta nalaze se u po tri retka označke dana u mjesecu (1. do 15. i 16. do 31.) za DORUČAK/OBJED/ VEČERA.

Revers: Od sredine kartice prema dolje u tri retka: ČUVAJ DOBRO KARTU ZA HRANU, JER NESTANKOM ISTE GUBIŠ PRAVO NA HRANU./ NEISKORIŠTENI OBROK PROPRADA I NE MOŽE SE NAKNADNO PODIĆI.

Dimenzije: 86 x 119 mm.

Djelomično oštećena. Zagreb, HPM/MRNH D-989.

4. Prehrambena kartica, zatočenik Ivan Pejnović

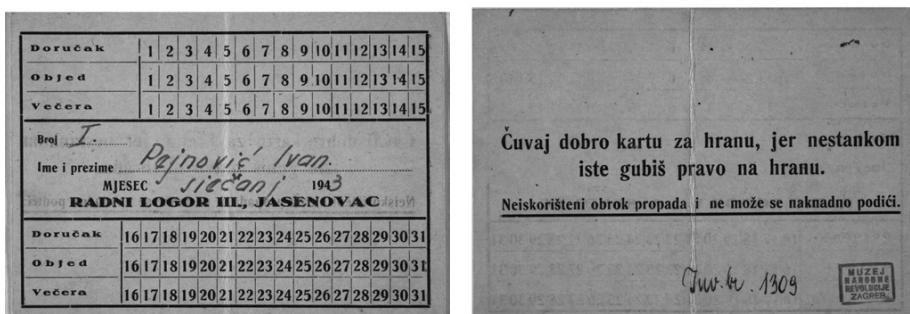
Jasenovac, Nezavisna Država Hrvatska, 1943., svjetlosmeđe boje.

Avers: U sredini prehrambene kartice u četiri retka: BROJ (oznaka logorske grupe) I./IME I PREZIME (zatočenika) Pejnović Ivan/ MJESEC siječanj 1943./ RADNI LOGOR III., JASENOVAC; ponad i ispod teksta nalaze se u po tri retka oznake dana u mjesecu (1. do 15. i 16. do 31.) za DORUČAK/ OBJED/VEČERA.

Revers: Od sredine kartice prema dolje u tri retka: ČUVAJ DOBRO KARTU ZA HRANU, JER NESTANKOM ISTE GUBIŠ PRAVO NA HRANU./ NEISKORIŠTENI OBROK PROPRADA I NE MOŽE SE NAKNADNO PODIĆI.

Dimenzije: 86 x 119 mm.

Odlično očuvana. Zagreb, HPM/MRNH D-1309.

5. Prehrambena kartica, zatočenik Stipe Jukić

Jasenovac, Nezavisna Država Hrvatska, 1944., svjetlozelene boje

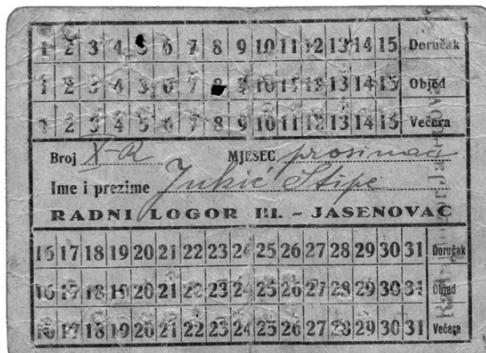
Avers: U sredini prehrambene kartice u tri retka: BROJ (oznaka logorske grupe) X-R/ MJESEC (korištenja kartice) prosinac/ IME I PREZIME Jukić Stipe/

RADNI LOGOR III. – JASENOVAC; ponad i ispod teksta nalaze se u po tri retka oznake dana u mjesecu (1. do 15. i 16. do 31.) za DORUČAK/ OBJED/VEČERA.

Revers: -

Dimenzije: 75 x 102 mm.

Dobro očuvana. JUSPJ 459/D-J.

6. Prehrambena kartica, zatočenik Stipe Jukić

Jasenovac, Nezavisna Država Hrvatska, 1945., svijetlozelene boje.

Avers: U sredini prehrambene kartice u tri retka: BROJ (oznaka logorske grupe) X/R /MJESEC (korištenja kartice) siječanj/ IME I PREZIME Jukić Stipe/ RADNI LOGOR III. – JASENOVAC; ponad i ispod teksta nalaze se u po tri retka oznake dana u mjesecu (1. do 15. i 16. do 31.) za DORUČAK/ OBJED/VEČERA.

Revers: -

Dimenzije: 77 x 103 mm.

Dobro očuvana. JUSPJ 458/D-J.

7. Prehrambena kartica, zatočenik Stipe Jukić

Jasenovac, Nezavisna Država Hrvatska, 1945., sive boje.

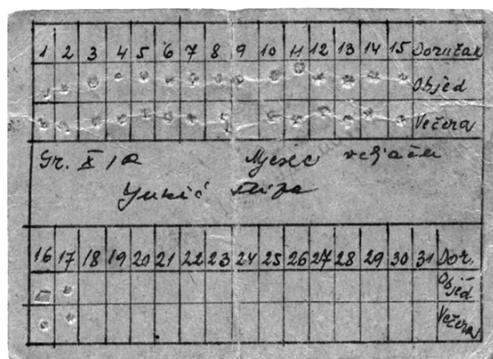
Avers: U sredini prehrambene kartice u tri retka: GR.(upa), tj. oznaka logorske grupe X/R /MJESEC (korištenja kartice) veljača/ (Ime i prezime) Jukić

Stipe;/; ponad i ispod teksta nalaze se u po tri retka oznake dana u mjesecu (1. do 15. i 16. do 31.), ispisane samo u prvom, gornjem retku, za DORUČAK/OBJED/VEČERA.

Revers: -

Dimenzije: 86 x 119 mm.

Odlično očuvana. JUSPJ 460/D-J.

8. Prehrambena kartica, zatočenik Vlado Borota

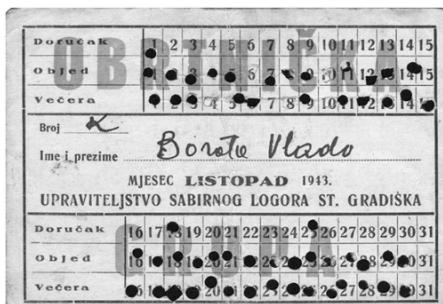
Stara Gradiška, Nezavisna Država Hrvatska, 1943., svijetložute boje.

Avers: U sredini prehrambene kartice u četiri retka: BROJ (oznaka logorske grupe) K/IME I PREZIME (zatočenika) Borota Vlado/ MJESEC LISTOPAD 1943./ UPRAVITELJSTVO SABIRNOG LOGORA ST. GRADIŠKA; ponad i ispod teksta nalaze se u po tri retka oznake dana u mjesecu (1. do 15. i 16. do 31.) za DORUČAK/OBJED/VEČERA, a unutar njih je velikim masnim slovima otisnuto OBRTNIČKA (gornji red) GRUPA (donji red).

Revers: Od sredine kartice prema dolje u tri retka: ČUVAJ DOBRO KARTU ZA HRANU, JER NESTANKOM ISTE GUBIŠ PRAVO NA HRANU./ NEIZKORIŠĆENI OBROK PROPRADA I NE MOŽE SE NAKNADNO PODIĆI.

Dimenzije: 86 x 119 mm.

Dobro očuvana. JUSPJ bb/D-J.

9. Prehrambena kartica, zatočenik Grgo Fajdetić

Stara Gradiška, Nezavisna Država Hrvatska, 1944., svjetlozelene boje.

Avers: U sredini prehrambene kartice u četiri retka: BROJ (oznaka logorske grupe) Nečitak/IME I PREZIME (zatočenika) Fajdetić Grgo/ MJESEC SIJEČANJ 1944./ UPRAVITELJSTVO SABIRNOG LOGORA ST. GRADIŠKA; ponad i ispod teksta nalaze se u po tri retka oznake dana u mjesecu (1. do 15. i 16. do 31.) za DORUČAK/OBJED/VEČERA. Usred kartice masno otisnuto veliko slovo R.

Revers: (opis korisnika kartice) STAS/KOSA.

Dimenzijs: 83 x 116 mm.

Dobro očuvana. Zagreb, HPM/MRNH D-589.

